

МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО
Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	<i>C - соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</i>
Спеціальність	<i>C5 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів і медіація</i>
Статус дисципліни	<i>вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4кредити (120 годин) лекції- 20 год.; практичні (семінарські)- 20 год.; самостійна робота – 80 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>МКР, Залік</i>
Розклад занять	<i>roz.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Тараненко Микола Миколайович, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права Практичні (семінарські): Тараненко Микола Миколайович, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права taranenkonnn@gmail.com
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/NjE4ODExOTk3MTY2?cjc=tagq552

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна «Міжнародне гуманітарне право» (далі – МГП) є вибірковою дисципліною. Вказана навчальна дисципліна присвячена вивченню системи норм міжнародного права, котрі регулюють ведення збройних конфліктів, статус легальних учасників бойових дій, права та обов'язки нейтральних держав. Особлива увага приділяється вивченню міжнародно-правового захисту жертв війни, цивільних об'єктів та культурних цінностей у період збройних конфліктів та захисту навколишнього середовища. Окремо вивчаються обмеження воюючих у виборі методів та засобів ведення військових дій. Завершується вивчення навчальної дисципліни інститутом міжнародно-правової відповідальності за порушення норм міжнародного гуманітарного права.

Предмет вивчення дисципліни: Міжнародне гуманітарне право (МГП) як галузь міжнародного публічного права, що регламентує правові засади захисту жертв збройних конфліктів і обмеження засобів та методів ведення воєнних дій. Дисципліна охоплює норми, принципи та джерела МГП, його суб'єктів, механізми забезпечення дотримання права, а також особливості застосування МГП у міжнародних та неміжнародних збройних конфліктах.

Після вивчення дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» студент буде знати: основні джерела регулювання ведення збройних конфліктів (Гаазькі та Женевські конвенції), історичні

етапи регулювання ведення збройних конфліктів; правові аспекти статусу учасників збройних

конфліктів (комбатантів та некомбатантів); права і обов'язки нейтральних та невоюючих держав під час війни; Особливості регулювання статусу воєнного полону та воєнної окупації; поняття та види юридичної відповідальності у сфері міжнародного гуманітарного права (злочини проти миру та безпеки людства та ін.).

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» є отримання як ґрунтовних теоретичних знань так і здатність розв'язувати складні практичні завдання, пов'язані із міжнародним регулюванням ведення збройних конфліктів, відповідальності за порушення норм міжнародного права в даній галузі.

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне гуманітарне право» сприятиме поглибленню таких програмних результатів:

Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.

Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

Розуміти соціологічні теорії конфліктів та миру, причин та особливостей перебігу регіональних та етнічних конфліктів у світі, методів та процедур їх врегулювання та попередження.

Загальних компетентностей

Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недобросовісності.

Здатність використовувати у професійній діяльності базові знання у галузі природничих і соціально-поведінкових наук.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна «Міжнародне гуманітарне право» є вибірковою для неправничих спеціальностей та вивчається на четвертому курсі бакалаврату.

3. Зміст навчальної дисципліни

МГП

Тема 1 Міжнародне гуманітарне право як галузь міжнародного права та історичний розвиток

Тема 2 Джерела та принципи міжнародного гуманітарного права

Тема 3 Сфера застосування МГП

Тема 4 Правовий статус окремих категорій осіб у міжнародному гуманітарному праві

Тема 5. Захист цивільних об'єктів, а також окремих місцевостей та установ

Тема 6.

Заборонені засоби та

методи

ведення

війни Тема

7. Режим

воєнного

полону

Тема 8 Режим воєнної окупації

Тема 9. Імплементация та дотримання МГП,
відповідальність за порушення МГП

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

Базова література:

1. Мельцер Нільс. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. Довідкове видання. Міжнародний Комітет Червоного Хреста. Женева, 2020. 398 с.
2. Міжнародне гуманітарне право. Укл.: Алієв Р.В. та ін. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 598 с.
3. Міжнародне гуманітарне право. Посібник для юриста. за ред. Т.Р. Короткого. Київ, Одеса. Українська гельсінська спілка з прав людини, Фенікс, 2016. 145с.
4. Репецький В.М., Лисик В.М. Міжнародне гуманітарне право : підручник. Київ. Знання, 2007. 467 с.
5. Сенаторова О.В. Права людини і збройні конфлікти : навч. посіб. Київ. ФОП Голембовська О.О., 2018. 208 с.
6. Грушко М. В. Міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / за ред. О. В. Бігняка. Одеса. Видавничий дім «Гельветика», 2022. 136 с.

Додаткова література:

1. Звичаєве міжнародне гуманітарне право. Норми (переклад українською) / Український часопис міжнародного права. № 2. Київ, 2006. С. 7-16.
2. Єлігулашвілі М, Козорог О., Короткий Т., Хендель Н. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник для закладів середньої освіти / за ред. радника президента Товариства Червоного Хреста України з міжнародного гуманітарного права, к.ю.н. Т. Короткого. Одеса. Фенікс, 2019. 136 с.

Документи:

1. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях, 12 серпня 1949 р. (I Женевська конвенція 1949 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text (дата звернення 01.04.2025)
2. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, із складу збройних сил на морі, 12 серпня 1949 р. (II Женевська конвенція 1949 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152 (дата звернення 01.04.2025)
3. Конвенція про поводження з військовополоненими, 12 серпня 1949 р. (III Женевська конвенція 1949 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153 (дата звернення 01.04.2025)
4. Конвенція про захист цивільного населення під час війни, 12 серпня 1949 р. (IV Женевська конвенція 1949 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text (дата звернення 01.04.2025)
5. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), 8 червня 1977 р URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text (дата звернення 01.04.2025)
6. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру (Протокол II), 8 червня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text (дата звернення 01.04.2025)
7. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової розпізнавальної емблеми (Протокол III), 8 грудня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text (дата звернення 01.04.2025)

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

На лекціях застосовуються нові технології навчання, зокрема, мультимедійні електронні засоби (презентації); а також можливі лекції-дискусії з метою активізації навчального процесу. В тому числі, лекції можуть проходити у формі діалогу, коли викладач задає зустрічні запитання здобувачам щодо навчального матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання або стосовно матеріалу з попередніх тем.

Практичні (семінарські) заняття передбачають обговорення окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, розв'язування практичних задач, аналіз ситуацій, із вироблення

презентації та обговорення результатів індивідуальних завдань студентів, проведення заходів контролю рівня засвоєння матеріалу. Метою практичних (семінарських) занять є поглиблення знань, які студенти отримують на лекціях, отримання навичок працювати з базами законодавства України, Єдиним державним реєстром судових рішень, веб-сайтами доступу до баз даних Європейського суду з прав людини.

В процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються методи «мозкового штурму», кейс-метод, метод Прес, які допомагають покращити результативність і засвоєння матеріалу, допомагають навчити висловлювати свою думку, аргументувати, доводити.

Модульна контрольна робота

Ваговий бал – 10 балів. Модульна контрольна робота відбувається у вигляді тестових завдань. Всього передбачено 20 тестових питань, правильна відповідь на кожне з них оцінюється у 0.5 балів. Межа, яка відділяє успішно складений тест від нескладеного – це більше 60% правильних відповідей. По кількісному значенню – це 12 і більше правильних відповідей.

Студенти, які дали 12 і більше правильних відповідей, вважаються такими, що здали тест і отримують бал відповідно до кількості правильних відповідей.

Зміст навчальної дисципліни:

1. ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1 Міжнародне гуманітарне право як галузь міжнародного права та історичний розвиток МГП

1. МГП та заборона застосування сили у міждержавних відносинах
2. МГП та міжнародне право прав людини
3. МГП та міжнародне кримінальне право
4. МГП та право нейтралітету
5. Історія розвитку МГП

Тема 2 Джерела та принципи міжнародного гуманітарного права

1. Договірні джерела МГП
2. Звичаєве право
3. Загальні принципи права
4. Роль «м'якого права», судової практики та доктрини
5. Принципи МГП
 - А. Принцип рівності сторін конфлікту та відсутність принципу взаємності
 - Б. Принцип встановлення балансу між військовою необхідністю та гуманністю
 - В. Принцип розрізнення
 - Г. Принцип пропорційності
 - Д. Принцип уникнення зайвих страждань

Тема 3 Сфера застосування МГП

1. Актуальність та визначення термінів «війна» та «збройний конфлікт»
2. Відмінність між міжнародними та неміжнародними збройними конфліктами .
3. Міжнародні збройні конфлікти
4. Неміжнародні збройні конфлікти.
5. Збройні конфлікти з іноземним втручанням

Тема 4 Правовий статус окремих категорій осіб у міжнародному гуманітарному праві

1. Визначення терміну «комбатанти»
2. Учасники *levée en masse* (народне ополчення)
3. «Непривілейовані» або «незаконні» комбатанти
4. Визначення «цивільних осіб» та «цивільного населення»
5. Участь цивільних осіб у бойових діях

Тема 5. Захист цивільних об'єктів, а також окремих місцевостей та установ

1. Військові цілі та цивільні об'єкти
2. Об'єкти, що знаходяться під спеціальним захистом

- (а) Культурні цінності
- (б) Споруди та конструкції, що містять небезпечні сили
- (в) Об'єкти, необхідні для виживання цивільного населення
- (г) Природне середовище
- 3. Місцевості, що не обороняються, та демілітаризовані зони
- 4. Організації цивільної оборони
- 5. Запобіжні заходи при здійсненні нападів та презумпції в разі сумнівів

Тема 6. Заборонені засоби та методи ведення війни

1. Захист осіб, вибулих зі строю (hors de combat)
 2. Не давати пощади
 3. Віроломство
 4. Неправомірне використання емблем, знаків та уніформ
 5. Надмірні ушкодження та зайві страждання
 6. Зброя невибіркової дії
 7. Природне середовище
 8. Зброя, що регулюється окремими нормами
- (а) Отрута
 - (б) Вибухові експансивні кулі
 - (в) Уламки, які неможливо виявити
 - (г) Міни-пастки та інші пристрої з дистанційним управлінням або таймером спрацювання
 - (д) Наземні міни
 - (е) Запалювальна зброя
 - (є) Осліплююча лазерна зброя
 - (ж) Касетні боеприпаси
 - (з) Вибухонебезпечні залишки війни
 - (і) Хімічна зброя
 - (ї) Біологічна зброя
 - (й) Ядерна зброя

Тема 7. Режим воєнного полону

1. Міжнародно-правове регулювання режиму воєнного полону
2. Статус військовополоненого
3. Особливості інтернування шпигунів, найманців та незаконних комбатантів
4. Значення статусу військовополоненого в момент затримання
5. Режим утримання військовополонених
6. Права та обов'язки військовополонених
7. Інтернування та затримання цивільних осіб

Тема 8 Режим воєнної окупації

1. Загальний захист цивільних осіб, що знаходяться під владою супротивника
2. Громадяни держави противника на території сторони, що воює
3. Мешканці окупованих територій
4. Гуманітарна допомога

Тема 9-10. Імплементація та дотримання МГП, відповідальність за порушення МГП

1. Чинники, що впливають на дотримання МГП
2. Обов'язок сторін конфлікту «дотримуватися та забезпечувати дотримання»
3. Забезпечення дотримання на міжнародному рівні
4. Відповідальність держави та репарації
5. Індивідуальна кримінальна відповідальність за порушення МГП
6. Судове забезпечення дотримання МГП
7. Позасудове забезпечення дотримання МГП

2. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Міжнародне гуманітарне право як галузь міжнародного права та історичний розвиток МГП

Практичне заняття 1. Історичний розвиток МГП у стародавні часи

1. Розвиток МГП у стародавні часи
2. Розвиток МГП в античні часи
3. Розвиток МГП в епоху Середньовіччя
4. Розвиток МГП в Новий час

Історичний розвиток МГП в Новітній час

1. Битва при Сольферіно та утворення МКЧХ
2. Гаазькі мирні конференції 1899 та 1907 рр.
3. Розвиток МГП у період між I та II Світовими війнами
4. Кодифікація МГП після II Світової війни. Прийняття Женевських конвенцій
5. Розвиток МГП на рубежі XX-XXI ст.

Тема 2. Джерела та принципи міжнародного гуманітарного права

Практичне заняття 2. Джерела МГП

1. Гаазькі Конвенції
2. Женевські конвенції
3. Додаткові протоколи до Женевських Конвенцій 1977 та 2005 рр.
4. Звичаєве МГП

Принципи МГП

1. Принцип обмеження
2. Принцип гуманності
3. Принцип військової необхідності
4. Принцип відсутності взаємності
5. Принцип розмежування на воюючих та невоюючих

Тема 3. Сфера застосування МГП

Практичне заняття 3. Юридичний стан війни згідно норм МГП.

1. Актуальність та визначення термінів «війна» та «збройний конфлікт»
2. Початок війни та його правові наслідки. Юридичний стан війни.
3. Припинення ведення бойових дій та юридичного стану війни.

Міжнародне регулювання збройних конфліктів

1. Міжнародні збройні конфлікти
2. Неміжнародні збройні конфлікти.
3. Збройні конфлікти з іноземним втручанням

Тема 4. Правовий статус окремих категорій осіб у міжнародному гуманітарному праві

Практичне заняття 4. Правовий статус учасників збройних конфліктів

1. Визначення терміну «комбатанти» та «некомбатанти»
2. Учасники *levée en masse* (народне ополчення)
3. «Непривілейовані» або «незаконні» комбатанти

Правовий статус цивільних осіб під час збройного конфлікту

1. Визначення «цивільних осіб» та «цивільного населення»
2. Участь цивільних осіб у бойових діях

Тема 5. Захист цивільних об'єктів, а також окремих місцевостей та установ

Практичне заняття 5. Захист цивільних об'єктів згідно норм МГП

1. Поняття військові цілі та цивільні об'єкти
2. Місцевості, що не обороняються, та демілітаризовані зони
3. Організації цивільної оборони

4. Запобіжні заходи при здійсненні нападів та презумпції в разі сумнівів

Об'єкти, що знаходяться під спеціальним захистом

1. Правовий режим об'єктів, що знаходяться під спеціальним захистом
2. Культурні цінності
3. Споруди та конструкції, що містять небезпечні сили
4. Об'єкти, необхідні для виживання цивільного населення
5. Природне середовище

Тема 6. Заборонені засоби та методи ведення війни

Практичне заняття 6. Заборонені засоби та методи ведення війни

1. Захист осіб, вибулих зі строю (hors de combat)
2. Не давати пощади
3. Віроломство
4. Неправомірне використання емблем, знаків та уніформ
5. Надмірні ушкодження та зайві страждання
6. Зброя невибіркової дії

Заборонені види зброї, що регулюється окремими нормами

1. Отрута
2. Вибухові експансивні кулі
3. Уламки, які неможливо виявити
4. Міни-пастки та інші пристрої з дистанційним управлінням або таймером спрацьовування
5. Наземні міни
6. Запалювальна зброя
7. Осліплююча лазерна зброя
8. Касетні боєприпаси
9. Вибухонебезпечні залишки війни
10. Хімічна зброя
11. Біологічна зброя
12. Ядерна зброя

Тема 7. Режим воєнного полону

Практичне заняття 7.

1. Міжнародно-правове регулювання режиму воєнного полону
2. Статус військовополоненого
3. Особливості інтернування шпигунів, найманців та незаконних комбатантів
4. Значення статусу військовополоненого в момент затримання
5. Режим утримання військовополонених
6. Права та обов'язки військовополонених
7. Інтернування та затримання цивільних осіб

Тема 8 Режим воєнної окупації

Практичне заняття 8. Регулювання відносин окупації

1. Поняття окупації
2. Загальний огляд 4 Женевської конвенції Про захист цивільного населення
3. Захист цивільних осіб, що знаходяться під владою супротивника

Права та свободи мешканців окупованих територій

1. Громадяни держави противника на території сторони, що воює
2. Міжнародно-правове регулювання статусу мешканців окупованих територій
3. Регулювання надання гуманітарної допомоги на окупованих територіях

Тема 9. Імплементація та дотримання МГП, відповідальність за порушення МГП

Практичне заняття 9. Імплементація та дотримання норм МГП

1. Чинники, що впливають на дотримання МГП
2. Обов'язок сторін конфлікту «дотримуватися та забезпечувати дотримання»
3. Забезпечення дотримання на міжнародному рівні
6. Судове забезпечення дотримання МГП
7. Позасудове забезпечення дотримання МГП

Відповідальність держав

1. Відповідальність держави та репарації
2. Індивідуальна кримінальна відповідальність за порушення МГП
3. Міжнародний кримінальний суд. Римський Статут 1998 р.

Практичне заняття 10. Модульна контрольна робота

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студентів полягає у виробленні навичок опрацювання нормативно-правових актів, спеціальної літератури та інших матеріалів, необхідних для належного засвоєння навчальної дисципліни, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення і відтворення одержаної інформації.

Основним видом самостійної роботи студентів є підготовка теоретичних питань дисципліни в межах теми, винесених на самостійне опрацювання; вирішення практичних кейсових завдань.

№ з/п	Самостійна робота студентів	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	70
2	Підготовка до складання модульної контрольної роботи	4
3	Підготовка до заліку	6
	Всього	80

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Вивчення дисципліни базується на поєднанні послідовності вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань на практичні (семінарські) заняття, самостійної роботи здобувачів з використанням основного і додаткового матеріалу інформаційних джерел.

Відвідування занять

Відвідування лекцій та практичних занять не є обов'язковим, бали за присутність на лекціях та практичних заняттях не додаються. Втім, вагома частина рейтингу студента денної форми навчання формується саме через участь у роботі на заняттях, участь в дискусіях (обговоренні навчального матеріалу). Тому пропуск занять не дає можливості отримати студентам денної форми навчання високий рейтинг.

В тому числі, студенти виконують модульну контрольну роботу. Метою проведення контрольної роботи є виявлення рівня засвоєних знань та опанування навчальної дисципліни. Студенти виконують контрольну роботу, яка складається з теоретичних питань, що виносяться на іспит. При дистанційному навчанні, контрольна робота може бути замінена додатковим кейсовим завданням.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

У разі пропуску занять студент може виконати реферат або іншу самостійну роботу за темою, узгодженою з викладачем, або надати підтвердження проходження онлайн-навчання за онлайн-курсом (його частиною) університету або стороннім онлайн-курсом, узгодженим з викладачем.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Ключовими заходами при вивченні дисципліни для студентів денної форми навчання є ті, які формують семестровий рейтинг студента. Тому студентам слід брати активну участь у роботі на

практичних (семінарських) заняттях, виконувати кейсові завдання та модульну контрольну роботу.

Ключовими заходами при вивченні дисципліни для студентів заочної форми навчання є виконання модульної (домашньої) контрольної роботи.

Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Заохочувальні бали студент може отримати за участь у факультетських, інститутських олімпіадах з навчальних дисциплін, участь у конкурсах робіт та або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни); підготовку оглядів наукових праць, тез до науково-практичної конференції, наукових статей та інших наукових робіт (за тематикою навчальної дисципліни); проходження онлайн-курсів із наданням підтверджувальних сертифікатів за тематикою курсу.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Дистанційне навчання

Проведення лекцій, практичних (семінарських) занять відбувається з допомогою технологій інтернет-конференцій. Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується сервіс відеоконференцій Zoom, система підтримки навчального процесу «Електронний Кампус КПІ імені Ігоря Сікорського» та месенджер, за допомогою яких:

- спрощується створення, поширення і класифікація завдань безпаперовим шляхом;
- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється надання зворотного зв'язку студентам стосовно навчальних завдань та змісту навчальної дисципліни;
- оцінюються навчальні завдання студентів;
- ведеться облік виконання студентами плану навчальної дисципліни, графіку виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Робота на практичних заняттях (участь в дискусіях, виступах, обговореннях, відповіді на запитання)	90	10	9	90
2.	Модульна контрольна робота	10	10	1	10
	Всього				100

Кожне практичне заняття оцінюється у 10 балів, де:

10 балів - активна творча робота; 8-9 балів – активна робота, проте студент допускає неточності у відповідях; 6-7 балів - пасивна робота, 0 балів – відповідь відсутня.

Виконання модульної контрольної роботи оцінюється у 10 балів, де:

10 балів - бездоганна робота;

8-9 балів - є певні недоліки у підготовці та/або виконанні роботи;

6-7 балів – студент допустив значні помилки у виконанні роботи, зокрема, не розкрив суть проблеми;

0 балів - студент дає відповідь не по суті; вкрай обмежена відповідь або робота не виконана.

Студент має можливість отримати додаткові заохочувальні бали за виконання творчих

робіт з дисципліни, зокрема:

Заохочувальні бали	
Критерій	Ваговий бал
Участь у факультетських, інститутських олімпіадах з навчальних дисциплін, участь у конкурсах робіт та або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни), підготовка тез до науково-практичної конференції,	5 балів
Підготовка наукових статей у фаховому виданні категорії Б та інших наукових робіт (за тематикою навчальної дисципліни)	10 балів
Проходження онлайн-курсів із наданням підтверджувальних сертифікатів за тематикою курсу	5 балів

Виконання творчих робіт є добровільним, за їх невиконання штрафні бали не нараховуються.

Виконання творчих робіт має бути обов'язково погоджено з викладачем. У процесі погодження викладач повідомляє студенту кількість балів за певний вид роботи, яка визначається із урахуванням обсягу годин он-лайн курсу, рівня конкурсного заходу, складності тематики наукової роботи, результатів, які можуть бути набуті під час їх виконання, тощо.

Виконання творчих робіт може бути зараховано викладачем у якості відпрацювання пропущених практичних (семінарських) занять. Обсяг відпрацювання та кількість балів визначаються викладачем у залежності від складності творчих завдань.

Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання сума всіх заохочувальних балів не може перевищувати 10% рейтингової шкали оцінювання.

У випадку, якщо студент бажає визнати результати навчання, набуті у неформальній / інформальній формі та які не були зазначені у Силабусі, то валідація таких результатів здійснюється згідно з «Положенням про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті».

Календарний контроль. Проводиться з метою підвищення якості навчання студентів та моніторингу виконання студентами графіка освітнього процесу.

Умовою позитивної першої атестації є отримання не менше 15 балів, другої атестації – отримання не менше 25 балів (з урахуванням першої атестації).

Семестровий контроль: залік.

За необхідності, якщо протягом роботи у семестрі студент не набрав достатньої кількості балів, або хоче покращити свій результат, тоді відбувається залікова співбесіда. Залік проходить в усній формі (співбесіда). Кожному студенту задається 2 запитання з переліку тем для семестрового контролю, кожне з яких оцінюється у 50 балів. У разі, якщо студент не в повному обсязі відповідає на поставлене викладачем запитання, або ж не знає відповіді взагалі, викладачем можуть бути поставлені інші запитання для визначення рівня знань студента.

Ваговий бал	Критерій оцінювання
30-50	Під час співбесіди здобувач розкрив питання на високому рівні (вказано нормативно-правове регулювання, є приклади проблемних ситуацій або судової практики чи правових підходів до вирішення проблемних питань).
0	Під час співбесіди здобувач не в повній мірі вказав всі теоретичні аспекти, на навідні питання (не більше трьох) вірної відповіді не надав.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Можливі відмітки у відомості семестрового контролю:

Не допущено	Невиконання умов допуску до семестрового контролю
Усунено	Порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки
Не з'явився	Здобувач, був допущений, але не з'явився на залік

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено Тараненко Микола Миколайович, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права

Ухвалено кафедрою інформаційного, господарського та адміністративного права (протокол №14 від 09.06.2026 року)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 7 від 30.06.2026)